

Oponentní posudek

Disertant: Ing. Ondřej Víšek
Název disertační práce: Ekonomické zhodnocení uživatelsky zaměřeného vývoje systému pro podporu rozhodování ve veřejné správě
Školitelka: doc. Ing. Jitka Komárková, Ph.D.

Předložená disertační práce (DP) je zpracovaná na 143 stranách + přílohy a je rozdělena do osmi kapitol. První se věnuje zhodnocení současného stavu. Dále je zde popisována problematika veřejných projektů. Ve druhé kapitole jsou autorem nastíněny cíle práce. Hlavním cílem práce je „Tvorba a ověření metodiky s aplikací ekonomického zhodnocení pro projekty realizované s využitím testování použitelnosti v oblasti systémů pro podporu rozhodování veřejné správy.“. V kapitole třetí jsou uvedeny metody použitelné pro zpracování práce. Čtvrtá kapitola je věnována problematice použitelnosti ve veřejné správě a testování použitelnosti. Kapitola pátá pojednává o modelu životního cyklu informačního systému a metodách testování použitelnosti. V šesté a sedmé kapitole autor uvádí návrh metodiky s aplikací modelu CBA a ověřuje danou metodiku na příkladu.

V hodnocení předložené disertační práce se budu věnovat následujícím hlediskům:

- aktuálnosti zvoleného tématu;
- splnění sledovaného cíle;
- zvoleným metodám zpracování;
- výsledky disertační práce s uvedením nových poznatků.

Aktuálnost zvoleného tématu.

Zvolené téma disertační práce je nesporně aktuální. Problematika testování použitelnosti je velmi zajímavým tématem. Uplatnění metod testování použitelnosti může nesporně pomoci při návrhu nebo implementaci informačního systému (IS) i v podmínkách veřejné správy.

Splnění sledovaného cíle.

Hodnocení splnění cíle je velice obtížné. Autor v práci neustále používá pojem systém pro podporu rozhodování (SPR). Bohužel jsem v práci nenašel přesnou definici tohoto systému ani základní vlastnosti a charakteristiky, které by měl mít. Zároveň se zde neustále prolíná pojem informační systém a SPR. Což jsou dvě odlišné věci.

Očekával bych preciznější práci s definicemi a pojmy.

Stejně tak i v části šest - návrh metodiky jsou průběžně používány a bohužel i zaměňovány oba pojmy (IS a SPR). V této části se autor pokusil o definování obsahu jednotlivých kroků navrhované metodiky. Postavil ji na příkladu projektu SPR. Bohužel ani zde nedodržel základní doporučené postupy platné pro oblast projektového managementu.

Určitou výhradu mám i k sledu jednotlivých kroků navrhované metodiky. Opět bych zde autorovi doporučil podrobnější prostudování problematiky projektového managementu, pokud chce k řešení přistupovat jako k projektu.

Pokud přistoupíme na fakt, že SPR = IGIS (s čímž vnitřně nesouhlasím), lze konstatovat, že cíle práce byly v zásadě splněny.

Zvolené metody zpracování.

Metodami se zabývá kapitola 3. Použité metody považuji za odpovídající. Trochu mne však zarazí obsah prvního odstavce této kapitoly. Nabízí se otázka, které nelogické metody vědecké práce autor zná?

Výsledky disertační práce s uvedením nových poznatků.

Výsledky disertační práce jsou v závěru práce celkem přehledně sumarizovány. Lze konstatovat, že autor celkem logicky nastínil možnosti využití metod testování použitelnosti v předmětné oblasti. I když podotýkám, že se jedná už o celkem známou problematiku.

Připomínky k práci a otázky.

- Nedůsledná citace literárních pramenů (hlavně v kapitole 1) a objasnění významu symbolů v jednotlivých vzorcích.
- Menší stylistické a gramatické prohřešky.
- Jako poměrně závažnou připomínku připomínám chybějící exaktní definice SPR včetně jeho základních charakteristik a jeho vymezení vůči IS a IGIS.

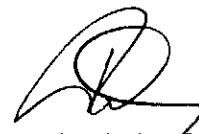
Otázky:

1. Objasněte rozdíl mezi obrázkem 9 (str. 58) a obr. 6 v příloze 2.
2. Definujte základní charakteristické vlastnosti SPR a jakým způsobem je naplňuje IGIS.

Závěr.

Disertační práce vyhovuje z hlediska rozsahu, zpracování a přínosů požadavkům kladeným na disertační práci.

Disertační práci doporučuji předložit k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby navrhuji Ing. Ondřejovi Víškovi udělit hodnost Ph.D.

V Pardubicích dne 30. 5. 2012

Oponentský posudok na dizertačnú prácu

Názov: Ekonomické zhodnocení uživatelsky zaměřeného vývoje systému pro podporu rozhodování ve veřejné správě

Autorka: Ing. Ondřej Víšek

Školitelka: doc. Ing. Jitka Komárková, PhD.

Univerzita/fakulta: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko – správní, Pardubice

1. Aktuálnosť témy

V dizertačnej práci autor skúma zaujímavú problematiku návrhu a testovania systémov na podporu rozhodovania vo verejnej správe, sústreďuje sa hlavne na koncept použiteľnosti a jeho zasadenia do životného cyklu systémov na podporu rozhodovania (SPR). Téma je nesporne aktuálna aj keď nie jednoducho uchopiteľná. Aktuálnosť je zrejmá v súvislosti s masívnym zavádzaním systémov na podporu rozhodovania vo verejnej správe a potrebou zvyšovať kvalitu a rýchlosť rozhodovania. Požiadavky na SPR sa okrem rozsahu a kvality v súčasnosti dostali do vyššieho štádia požiadaviek, okrem iného použiteľnosti.

2. Splnenie sledovaného cieľa dizertačnej práce

Ciele, hypotézy a metódy výskumu sú formálne prehľadne stanovené, analytická časť mapuje a klasifikuje existujúce metódy testovania použiteľnosti a hlavným výsledkom práce je vytvorená metodika a pripojené využitie modelu cost benefit analýzy. Vzhľadom na to, že použiteľnosť je kľúčovým pojmom celej práce, očakával by som hlbšiu teoretickú diskusiu o samotnom pojme – v podstate je v práci definovaný len pomerne všeobecne ako jeden z princípov modelu kvality organizácií – ISO 9126 (strana 40).

Je možné konštatovať, že stanovené ciele boli splnené, bol navrhnutý nový model životného cyklu informačného systému a vytvorená metodika popisujúca jednoduchým spôsobom kroky potrebné na dizajn, vývoj a implementáciu webovských systémov na podporu rozhodovania, pričom v sebe obsahuje aj metódu CBA na posúdenie efektívnosti.

3. Vhodnosť zvolených metód

Práca má svojím zameraním metodický charakter, je cielená na vytvorenie metodiky. V práci je použitých niekoľko druhov metód – dotazníkový prieskum, testovanie, simulácia,

modelovanie, atď. Uvádzanie metód typu rešerš literatúry, analýza a dedukcia (syntéza) nepovažujem za vhodné v metodológii, keďže ide štandardné princípy ľubovoľného výskumu a nie o konkrétne metódy využité v predkladanej práci. Metodológia by mala odôvodňovať použitie najvhodnejších metód skúmania. Napríklad v práci sa využíva metóda nákladov a prínosov – aké iné metódy by mohli byť použité?

4. Posúdenie prínosu záverečnej práce a jej použiteľnosť

Dizertačná práca má nesporný prínos a predpokladanú „použiteľnosť“ v oblasti systémov na podporu rozhodovania vo verejnej správe. Presvedčivé je vytvorenie a popis modelu životného cyklu aj návrh indikátorov a realizácia metódy nákladov a prínosov.

Konkrétne pripomienky

Do vedeckej práce nepatrí oslovenie typu „pan Dr. Jakob Nielsen“, „pan Dr. Jeffrey Rubin“.

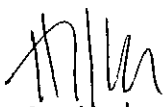
Otázky:

1. Vedeli by ste posúdiť na základe vytvorenej metodiky, či je jeden SPR „použiteľnejší“, či má vyššiu použiteľnosť ako iný SPR? Za akých podmienok?
2. Aké výhody použitia metódy CBA vidíte v porovnaní s benchmarkovou metódou?
3. V akom vzťahu je použiteľnosť a efektívnosť vo vašej práci?

5. Záverečné odporúčanie:

Ing. Ondřej Všíšek preukázal v predloženej dizertačnej práci, že je schopný rozpracovať zvolenú problematiku, prepojiť teoretický základ s návrhom vhodnej metodológie a jej realizácie. Predloženú dizertačnú prácu na základe predchádzajúceho hodnotenia **odporúčam** na obhajobu a po jej úspešnom obhájení navrhujem udeliť doktorandovi vedeckú hodnosť "philosophiae doctor" - PhD.

V Košiciach, 8.06. 2012

prof. RNDr. Oto Hudec, CSc.

Oponentní posudek doktorské disertační práce

Autor práce: Ing. Ondřej Višek
Téma práce: Ekonomické zhodnocení uživatelsky zaměřeného vývoje systému pro podporu rozhodování ve veřejné správě
Pracoviště: Fakulta ekonomicko-správní Univerzity Pardubice, 2012
Oponent: prof. Ing. Karel Skokan, Ph.D.

a. Aktuálnost zvoleného tématu

Předložená disertační práce je zaměřená na metodiku pro návrh, vytváření a implementaci systémů pro podporu rozhodování ve webovském prostředí v oblasti veřejné správy. Kvalitní a kompetentní řízení a rozhodování ve veřejné správě je trvale klíčovým předpokladem efektivnosti veřejné správy a zejména v našich podmínkách má na všech úrovních – národní, regionální i municipální rozdílnou kvalitu s převažujícím podílem kvality nižší. Proto návrh, zpracování metodiky a zavedení nástrojů pro její zlepšení mohou představovat potenciální přínos. Z tohoto pohledu a s ohledem na moderní prostředí, ve kterém předložený návrh má pracovat, pokládám předloženou práci za vysoce aktuální.

b. Vyjádření k obsahu, použitým metodám zpracování, formální a jazykové úrovni

Autor při řešení práce postupuje v souladu s obecně přijatou metodikou: nejprve se snaží popsat současný stav poznání a aplikuje získané poznatky při řešení konkrétního problému.

Disertační práce se člení do 7 kapitol, úvodu a závěru, má 143 stran a 12 přílohy. Součástí práce je i vypracovaný model hodnocení. Autor se snaží představit problematiku v maximální šíři a citací 107 literárních odkazů a dalších odkazů internetové zdroje a strategické dokumenty a zprávy prokazuje, že se s ní stačil podrobně seznámit. Také publikační činnost autora k tématu – 17 prací – je dostatečná.

Při přečtení názvu práce upoutá sled jednotlivých slov – co je to „uživatelsky zaměřený vývoj systému“? Má tím autor na mysli, že si uživatel vyvíjí systém sám a nebo se jedná o vývoj uživatelsky zaměřeného systému? Doporučuji vysvětlit u obhajoby práce.

První kapitola je věnovaná zhodnocení současného stavu poznání dané problematiky. (Zde si opět dovoluji formální poznámku – zkratka SPR není uvedena v seznamu zkratk, i když je zde v textu vysvětlena.) Vysvětlují se základní pojmy veřejných projektů a metod jejich hodnocení zejména s využitím metody analýzy CBA a základních ukazatelů efektivnosti investic. V Tabulce 7 chybí vyplnění sloupce hodnota, kde bych očekával vysvětlení prahové hodnoty pro rozhodování. Dále jsou představeny informační systémy pro podporu rozhodování ve veřejné správě, jsou prezentovány základní pojmy z oblasti řízení kvality, které vedou k zavedení pro práci důležitého pojmu „použitelnost – schopnost poskytnout uživateli možnost dosáhnout stanoveného cíle“. Kapitola je doplněna o prezentaci různých modelů životního cyklu projektu a uzavírá ji triviální zmínka o regionální politice ČR. Jak z uvedeného přehledu vyplývá, působí obsah kapitoly značně neorganickým dojmem, je kompilací různých východisek a přístupů a není zřejmé, na jakých teoretických základech je vlastně práce postavena. To by si měl autor ujasnit a u obhajoby vysvětlit či zdůraznit.

Ve druhé kapitole jsou definovány cíle práce. Hlavním cílem práce je „tvorba a ověření metodiky s aplikací ekonomického zhodnocení pro projekty realizované s využitím testování použitelnosti v oblasti systémů pro podporu rozhodování veřejné správy“. Tento poněkud komplikovaně definovaný cíl je pak vysvětlen rozložením do cílů dílčích. Ke stanovenému cíli se váže i výzkumná hypotéza o aplikaci principů použitelnosti v životním cyklu vývoje. Konkrétním výstupem práce má tedy být ověřená metodika pro aplikaci na systémy pro podporu rozhodování s využitím modelů pro analýzu nákladů a přínosů, což by mělo přispět k transparentnímu nakládání s veřejnými prostředky při řešení projektů.

Třetí kapitola se zabývá stručným výčtem použitých metod pro řešení práce, je v ní zahrnuto využití dotazníkového šetření pro ověření aktuálního nasazení prostředků v praxi veřejné správy, historická data budou získána z již zpracovaných případových studií. Je ke zvážení kompatibilita těchto dat. Čtvrtá kapitola rozebírá použitelnost ve veřejné správě a její testování na základě dotazníkového šetření a předkládá ve velmi stručné formě jeho výsledky, které mají potvrdit autorův záměr.

Pátá kapitola pak předkládá návrh životního cyklu tvorby informačního systému s využitím principů použitelnosti. Předložený návrh je dost jednoduchý a nevyplývá z něj přímo, jak by měly být principy použitelnosti uplatněny (obr. 10). To by měl autor při obhajobě vysvětlit. Je také ke zvážení, zda výčet klasifikace metod testování použitelnosti nepatří do části Metody nebo teoretická východiska a zde by neměly být zařazeny pouze využití metody.

Těžištěm práce je kapitola šestá, která představuje vlastní návrh metodiky s aplikací modelu CBA. I když se v této kapitole prolínají části návrhové s teoretickými, které dále vysvětlují některé pojmy, vytváří autor konkrétní model pro nákladů a přínosů dle metodiky CBA, který aplikuje ve webovském prostředí. V 7. kapitole pak ověřuje model na konkrétním příkladě na prostorovém a neprostorovém SPR a provádí jejich rozbor. Protože práce nebyla oponentovi předložena fyzicky s možností elektronického přístupu do modelu, nemohl úspěšnost modelu na modelovém příkladě posoudit, vychází jen ze závěru prezentovaných v práci. Hodnocení metodiky a práce z pohledu autora je uvedeno v závěrečné osmé kapitole.

Práce formálně splňuje požadavky disertační práce, je však psána trochu komplikovaným jazykem.

c. Splnění sledovaného cíle práce

Z předložených a komentovaných výsledků vyplývá, že hlavního cíle práce bylo dosaženo.

Byl navržen model životního cyklu informačního systému s využitím principů použitelnosti, metodika a model analýzy nákladů a přínosů. Ověření proběhlo na dvou modelových příkladech a byla ověřena výchozí hypotéza ke zdůvodnění testování použitelnosti.

d. Stanovisko k výsledkům disertační práce a k novým poznatkům

Výsledky práce lze hodnotit kladně zejména v praktické aplikační rovině s výstupem návrhu metodiky a jejího ověření. Teoretická část práce nebyla příliš rozpracovaná, přesto zavedení principů použitelnosti do praktické aplikace lze hodnotit pozitivně.

e. Jednoznačné vyjádření oponenta k udělení akademického titulu

Práce je zajímavá svým obsahem, ale také tím, že obsahuje praktické výsledky vědecko-výzkumné práce a splňuje požadavky na doktorskou práci. Přes dílčí výhrady mohu konstatovat, že autor, Ing. Ondřej Víšek prokázal orientaci v předmětné problematice a praktickou znalost metodiky výzkumné činnosti.

Disertační práci doporučuji přijmout k obhajobě a po jejím úspěšném průběhu doporučuji udělit Ing. Ondřeji Víškovi titul Ph.D.

V Ostravě, 31. 5. 2012
prof. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
Ekonomická fakulta

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

